

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Physicam, siue Scientiam de Corpore naturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

II. An causa prima, & secunda eadem actione concurrant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95236](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95236)

alicuius creaturæ se sola, & absque consortio causæ primæ, quam in creatis mysterium triados repugnat.

3. Confirmatur primò: si Deus solum medio aliquo Angelo superioris ordinis à se producto effectus creaturarum cognosceret, aut decerneret; eosque immediatè intentionaliter non attingeret, eius voluntas, & intellectus imperfectionis expertes esse non possent: ergo si solum mediis causis creatis à se productis eorum effectus producit, & immediatè eos physicè non attingit, eius omnipotentia imperfectioni obnoxia non esse non poterit. Confirmatur secundò: si Deus solum esset in tempore, & loco mediis creaturis ab eo vtroque productis, & non immediatè, & intime perfectè æternus, immensulque non esset: ergo similiter si Deus effectus causarum secundarum solum mediis ipsis causis à se productis operaretur, & non immediatè, & proximè, perfectè quidem omnipotens non erit. Equidem non conspicio, cur Deus per essentiam immediatè ubique esse debeat, & per potentiam etiam immediatè ubique esse non debeat? Argumenta Durandi ferè nullius momenti sunt, & à P. Suarez, Hurtado, & aliis in præsentia rectè solvuntur: si quæ verò difficultatem continent, decursu tractatus à nobis explicabuntur.

CAPVT II.

An causa prima, & secunda eadem actione concurrant?

4. **A**ssero primò: Causa prima, & causa libera secundæ eadem numero actione concurrunt: ita Doctores omnes nostræ Scholæ: & apertè suadetur: quia actio causæ liberæ à Deo immediatè dependet, & producitur, vti contra Durandum ostendimus: at non per aliam actionem à se distinctam: ergo per se ipsam. Minor probatur, quia actio illa distincta à Deo profecta libertatem actionis creatæ euertit: siquidem more reliquarum actionum actione creaturæ, quam velut terminum respicit, prior natura esset; & cum ea essentialiter connexionem haberet: qua ratione physica prædeterminatio, aut prærequisita causæ necessariæ ad operandum libertatem adimunt. Tum sic: actio causæ liberæ per se ipsam essentialiter à Deo producitur, & dependet: ergo per eam Deus eius terminum immediatè producit? Consequentia probatur: tum quia ideo per actionem illam liberam causam creatam eius terminum producit, quia ipsamet actio à causa creatâ immediatè producitur: ergo, &c. Tum quia eo ipso, quòd vnio aliqua seipsa essentialiter alicui extremo vnatur, nequit illud extremum alteri, ad quod terminatur, immediatè non vnire: ergo eo ipso, quod actio libera creaturæ se ipsa essentialiter producat à Deo, nequit non denominare Deum producentem terminum, ad quem ipsa terminatur.

5. Obiicies primò: vna, & eadem actio oriri nequit ab agentibus specie diuersis: at causa prima, & secunda, agentia specie diuersa sunt. Secundò: vna indiuisibilis actio nequit esse immanens, & transiens; vitalis, & non vitalis: at actio Dei, qua aliquid ad extra operatur, est

non vitalis, & transiens; & actio libera creaturæ circa eundem effectum est immanens, & vitalis. Ad primum respondeo, negato antecedenti: quia non magis differunt specie duo agentia, quàm agens, & effectus: at vna indiuisibilis actio agens, & effectum essentialiter respicit tanquam reciproca vtriusque relatio: ergo etiam duo agentia specie diuersa essentialiter respicere, ab illiusque prodire poterit: id quod expressè docet S. Thom. 2. part. quæst. 185. art. 3. ad 2. *vna actio non procedit à duobus agentibus* (supple totalibus vnus ordinis:) *sed nihil prohibet, quòd vna, & eadem actio procedat à primo, & secundo agente.* Ad secundum: vna eademque actio potest esse immanens, & transiens; vitalis, & non vitalis respectu diuersorum agentium: haud aliter ac vnus, idemque voluntatis actus respectu diuersorum obiectorum; amor & odium; efficax, & inefficax; gaudium, & desiderium esse potest.

Assero secundò: causa secunda necessaria, & causa prima distinctis realiter actionibus concurrunt. Probatur, quia Deus effectum causæ necessariæ, eiusque actionem voluntate absoluta, & efficaci decernit: at ea voluntas ab actione creaturæ realiter distinguitur, vt compertum est: & aliunde est partialis actio, qua Deus trans-eunter operatur: sicut voluntas efficax Dei terminata ad existentiam Angeli, actio creatiua Angeli partialis, & inadæquata est, vt lib. 5. tract. 2. ostendam: igitur actio Dei circa effectum causæ necessariæ ab actione causæ necessariæ circa eundem effectum distinguitur. Obiicies primò: actio causæ necessariæ dependet, & producitur à causa prima: est enim aliquid, & sine Deo factum est nihil: at non per aliam actionem: ergo per se ipsam: ac proinde est actio non minus causæ primæ, quàm secundæ. Minor perspicua est: quia actionis non datur actio: aliàs daretur processus in infinitum. Obiicies secundò ex P. Hurtado in præsentia: si actio Dei in eius voluntate absoluta, & efficaci circa effectum, & operationem causæ primæ necessariæ consisteret, actio Dei esset quædam prædeterminatio physica, qua Deus causam secundam ad operandum prædeterminaret: siquidem actionem creaturæ natura antecederet, & aliunde cum ea essentialiter connexa esset.

Ad primum respondeo: in primis, quatenus dari possit actionis necessariæ actio etiam respectu eiusdem agentis fusè ostendimus infra, cum de creatione egerimus. Deinde transeat, actionis non dari actionem ab eodem agente: quia aliàs fortè daretur processus in infinitum: sicut enim prima actio seipsa immediatè ab agente egredi nequit, tametsi eius actio sit: cur secunda ab eo immediatè egrediatur, & non potius per aliam tertiam, & sic sine fine? At actionis datur actio à diuerso agente, eo quod actio vnus agentis alterius agentis terminus esse possit: haud secus ac cognitio, quæ respectu sui obiecti cognitio est, respectu alterius cognitionis obiectum est: atque adeò per aliam cognitionem cognosci potest. Ad secundum respondeo, illud eodem modo militare, siue actio Dei in eius voluntate absoluta efficaci sita sit, siue non: siquidem ea voluntas, esto actio Dei non sit, cum actione causæ creatæ essentialiter connectitur, eamque natura antecedit: cur igitur prædeterminatio quædam censenda non est? Rursus: Deus in omnium sententia

tentia causas secundas non licet eas in actu primo necessitat: omnis enim necessitas eiusmodi causarum à Deo proficiscitur, tanquam à causa: at necessitare in actu primo, est prædeterminare: igitur argumentum positum omnibus soluendum est. Quare absolute respondeo: prædeterminatio physica propriè accepta, & prout à Thomistis explicari consuevit, est qualitas quædam, aut actio causarum secundis liberis, aut necessariis ad operandum proximè expeditis superueniens, easque ad operandum determinans: at voluntas efficax Dei, in qua eius actio à nobis collocatur, causis secundis necessariis proximè ad operandum expeditis non superuenit, quinimò formalissimè eas ad operandum expedit, & complet: unde prædeterminatio non est, prout hæc communiter usurpari solet, & inter nostros, atque Thomistas controuertitur.

CAPVT III.

An causa prima cum secunda ad actum peccati physice concurrat?

8. Pater Hurtado in locupletiore philosophiæ suæ editione partem negantem latè, & eruditè explicat, eamque periculosam, aut erroneam non esse defendit. Verùm nec ipse P. Hurtado, nec alius alicuius nominis Theologus hac temperatè eam absolute tueri sustinet; & merito quidem: primò, quia Deus concurrit concursu immediato, & physico ad omnem perfectionem, & entitatem physicam, qualiscumque sit: at actus peccati, odium liberum Dei v.g. habet entitatem, ac perfectionem physicam, cum vitale, spirituale, &c. sit: igitur ad illud Deus concursu immediato, & physico concurrit. Maior suadetur: quia ad infinitam, omnique ex parte illimitatam perfectionem diuinæ voluntatis spectat, vt media illa Deus sit causa moralis immediatè intendens omnem perfectionem, seu bonitatem moralem creatam, vt omnibus in confesso est, & de se compertum est: igitur similiter ad infinitam, omnique ex parte incircumscriptam perfectionem diuinæ omnipotentiae spectat, vt Deus media illa sit causa physica immediatè producens omnem perfectionem, & entitatem physicam creatam.

9. Secundò idem suadetur: quia quod Deus immediatè concurrat ad actum studiosum oritur ex eo, quod eiusmodi actus creatura sit, & in fieri à non esse ad esse transferatur, vti supra ostensum est: at etiam actus prauus, videlicet odium Dei creatura est, & non esse ad esse transfertur. Rursus Deus per immensitatem localiter attingere debet quodecumque spatium, quantumvis in eo aliquid Deo indignum, eique exosum existat, iuxta illud Dauidis: *si descendero in infernum, ades*: igitur similiter Deus per omnipotentiam suam physice attingere debet quancumque perfectionem, & entitatem physicam, ac per potentiam in ea esse, quantumvis eum aliqua imperfectione, aut malitia morali Deo inuisa cohereat. Tandem, si qua ratione Deus concursu physico, & immediato ad actum peccati non concurreret, haud secus ac ad actus bonos physice concurreret; maximè quia Deus non minus peccati, quàm bonorum operum author dici, & censeri posset con-

tra illud Concilij Tridentini sess. 6. can. 6. ibi: *si quis dixerit mala opera, ita vt bona Deum operari non permittit solum, sed etiam propriè & per se, adeò vt sit proprium eius opus; non minus proditio Iudæ, quàm vocatio Pauli, anathema sit*: at cum concursu physico, & immediato Dei in actum peccati optime consensit, Deum non esse Authorem peccati, sicuti bonorum operum Author est. Pro cuius luce, & intelligentia, & præcipue contra nostram sententiam rationis solutione.

Præmitto primò, causam aliam esse physicam, aliam moralem. Rursus, causam physicam, aliam esse per se, aliam per accidens. Causa physica est, quæ opus aliquod physice producit: causa moralis est, quæ ad opus aliquod moraliter concurrat, videlicet, quæ illud suadet, aut præcipit, aut non impedit; cum tamen impedire teneatur, aut demum ad illud liberè, & spontaneè se determinat: qua ratione omnis causa merens, aut demerens meriti sui, aut demeriti causa moralis dici consuevit. Causa physica per se est, quæ opus aliquod producit cum innata propensione, & inclinatione ad illud, vt facultas progressiua gressum perfectum: causa physica per accidens est, quæ seorsim ab ea inclinatione, & propensione effectum suum producit, vt facultas progressiua claudicationem. Præmitto secundò, Deum non esse causam moralem actus peccaminosi, quantumvis ad eum physice concurrat: siquidem Deus non intendit, suadet, aut præcipit; sed potius minis, ac terroribus; promissis, ac illecebris, consiliis, & præceptis ab eo voluntatem humanam retrahit, & auertit: & quamvis illum non impediatur, cum tamen non impedire minimè teneatur: ac demum is actus Deo perinde, ac voluntati formaliter liber, & spontaneus non est. Deinde Deus, nec causa physica per se peccati, quoad eius malitiam, esse potest: siquidem ad peccati malitiam cum inclinatione, & propensione innata ad illam minimè concurrat: eo quod eiusmodi malitia nec bonum Dei intrinsecum sit, vt constat, nec etiam extrinsecum, cum in eius gloriam per se non cedat, quamvis occasionaliter ei deseruiat.

Præmitto tertio, Deum non esse causam physicam immediatam etiam per accidens peccati, quoad eius malitiam, ad eamque nullo modo physice concurrere: quia quantumvis malitia peccati cum eius bonitate, & perfectione physica identificata sit realiter, tamen virtualiter ab ea distinguitur, vt ostendam in Metaphys. lib. 2. tract. 4. quare non est, cur Deus ad malitiam peccati physice concurrat: siquidem ideo ad odium liberum Dei physice concurrat, quia odiū Dei perfectionem aliquam physicam inuoluit: at malitia eius odij, prout condistinguitur virtualiter ab eius entitate, & perfectione physica, nullam perfectionem physicam inuoluit: igitur ad eiusmodi malitiam, &c. Quibus constitutis, minor nostri argumenti suadetur; & præcipuum contra nostram sententiam argumentum enodatur: siquidem quantumvis Deus ad actum peccati physice concurrat, eius tamen causa moralis, aut physica per se neutiquam est. Deinde peccati quoad eius malitiam nec causa physica per accidens est: at actus boni, seu studiosi causa moralis, & causa physica per se, & eius quoad totam illius bonitatem moralem causa, est: igitur quamuis

10.

11.